

**Comisiwn Seilwaith
Cenedlaethol Cymru
Adroddiad Blynyddol**

Atodiad 2

2019

Atodiad 2: Cais am Dystiolaeth

Bydd ein holl waith yn seiliedig ar dystiolaeth. Isod, rydyn ni'n nodi'r materion allweddol y bydd ein gwaith yn canolbwyntio arnyn nhw dros y flwyddyn nesaf, ac rydyn ni'n ceisio cael dystiolaeth bellach ar eu cyfer.

Materion allweddol

Cyfathrebiadau Digidol

Mater 1: Ar hyn o bryd, rydyn ni o'r farn, tra bod nifer nifer sylweddol o eiddo yng Nghymru yn methu cael mynediad at fand eang cyflym iawn o hyd, o ran cyllid cyhoeddus, dylid canolbwyntio'n bennaf ar ymestyn band eang cyflym iawn i gynifer o gartrefi â phosibl, gan ddefnyddio'r dechnoleg leiaf costus, ac y dylid asesu'r arian cyhoeddus a fyddai'n angenrheidiol i ymestyn ffeibr i bob cartref yng Nghymru erbyn 2033 yn erbyn defnyddiau eraill posibl. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth ynghylch a fydd ffocws Llywodraeth y DU ar ymestyn technoleg gigabit, ffeibr drytach i bob cartref yn y DU yn gofalu am fuddiannau dinasyddion Cymru yn y ffordd orau, gan gynnwys y rhai hynny sydd yn dal i fod ddim yn gallu cael mynediad at fand eang cyflym iawn.

Mater 2: Dyma ein barn dros dro: mae hi'n bosibl mai band eang symudol 4G a 5G yw'r dechnoleg leiaf costus i ddarparu cysylltiadau cyflym iawn i rai cartrefi yng Nghymru; mae cysylltedd symudol yn arwain at fanteision cymdeithasol ac economaidd ychwanegol sylweddol mewn cymunedau gwledig; ac felly, dylid dyrannu cyfran fwy o arian cyhoeddus i'r seilwaith symudol, yn hytrach na'r seilwaith band eang sefydlog nac unrhyw amcanion seilwaith eraill. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth ynghylch a allai Llywodraeth Cymru neu awdurdodau lleol gymryd unrhyw gamau ychwanegol

(yn annibynnol ar Ofcom, y cwmnïau eu hunain, neu Lywodraeth y DU), a pha rai fyddai'n gwella'r ddarpariaeth band eang symudol, gan gynnwys 5G, yn sylweddol yng Nghymru. Pa amcanion ddylem eu cael ar gyfer y ddarpariaeth symudol?

Ynni

Mater 3: Ein dealltwriaeth ar hyn o bryd yw nad oedd gridiau trydan Cymru wedi cael eu cynllunio ar batrwm sy'n hwyluso trawsyrru ynni o'n ffynonellau ynni adnewyddadwy heb eu cyffwrdd i ddefnyddwyr, gan greu cyfyngiadau o ran datblygu cysylltiadau grid newydd a chynhyrchu ynni adnewyddadwy. Rydyn ni'n ceisio deall sut mae'r grid trydan presennol yn cyfyngu ar dwf cynhyrchu trydan adnewyddadwy, a pham mae'r cyfyngiadau hyn yn codi. Rydyn ni'n chwilio am ragor o dystiolaeth am y dulliau gweithredu er mwyn gwella'r berthynas rhwng grid ynni Cymru a thwf ynni adnewyddadwy yn y dyfodol, gan gynnwys cynlluniau arloesol o ran storio ynni, peirianeg drydanol, y system gynllunio ac ymyriadau eraill gan y llywodraeth.

Mater 4: Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth ynghylch y posibilrwydd o gynhyrchu ynni'r môr ar raddfa fasnachol, ac yn gosteffeithiol yng Nghymru, a'r mesurau sy'n angenrheidiol er mwyn cyflawni hyn. Pa gyfran o anghenion trydan Cymru y gallai ffynonellau'r môr ei bodloni erbyn 2030? A ddylid gosod manteision economaidd posibl, o ran swyddi a buddsoddi yng Nghymru, yn erbyn costau posibl uwch ynni'r môr i ddefnyddwyr?

Mater 5: Rydyn ni'n ystyried ar hyn o bryd y gallai prosiectau seilwaith datganoledig, cymunedol gael rôl bwysig i'w chwarae o ran trawsnewid y gadwyn gyflenwi ynni, yn ogystal ag o ran bodloni heriau seilwaith eraill, fel band eang cymunedol. Rydyn ni'n ceisio deall yn well sut gallai cynlluniau cynhyrchu ynni cymunedol gael eu rhoi ar waith ar raddfa fwy yng Nghymru, a pha fesurau allai fod yn angenrheidiol er mwyn cyflawni hyn. Rydyn ni hefyd yn chwilio am dystiolaeth ynghylch rhwystrau sy'n atal datganoli, gan gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) argaeledd seilwaith y grid trydan y cyfeiriwyd ato'n gynharach. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth ynghylch sut gellid talu am seilwaith ynni cymunedol a rôl awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys awdurdodau lleol, os o gwbl. Hefyd, mae gennym ddiddordeb mewn tystiolaeth ynghylch a allai gofynion o ran perchnogaeth leol effeithio ar ddatblygiad y seilwaith ynni adnewyddadwy yng Nghymru, naill ai mewn ffordd gadarnhaol neu mewn ffordd negyddol. A ddylid gosod manteision economaidd posibl, o ran swyddi a buddsoddi yng Nghymru, yn erbyn costau posibl uwch ynni adnewyddadwy a gynhyrchir gan gynlluniau cymunedol?

Trafnidiaeth

Mater 6: Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well sut mae gwella cysylltedd strategol yn y lleoliadau canlynol:

a) Ar hyn o bryd rydyn ni o'r farn bod gwella cysylltedd ar hyd y coridorau strategol rhwng Dwyrain a Gorllewin Cymru, i Loegr ac oddi yno, yng Ngogledd Ddwyrain a De-ddwyrain Cymru yn flaenoriaeth trafndiaeth. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well sut mae cynyddu capasiti a lleihau tagfeydd yn y coridorau strategol hyn.

b) Ar hyn o bryd rydyn ni o'r farn y gallai cysylltu ardaloedd lleol i ganolfannau economaidd mawr gefnogi adfywio a datblygu economaidd ym Mlaenau'r Cymoedd er enghraifft. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well ym mha ardaloedd yng Nghymru y mae angen datblygiadau o'r fath fwyaf a pha fath o gysylltedd fyddai fwyaf effeithiol.

c) Ar hyn o bryd rydyn ni o'r farn y gallai Cymru wella cysylltedd â gweddill y byd drwy'r awyr a dros y môr i deithwyr ac o ran cludo nwyddau. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well sut gallai Cymru amlhau ei chysylltiadau â gweddill y byd gymaint â phosibl a beth fyddai cost a manteision gwneud hynny.

Mater 7: Ar hyn o bryd rydyn ni o'r farn nad yw'r achos economaidd dros wneud datblygiadau mawr i'r ffyrdd a'r rheilffyrdd rhwng Gogledd a De Cymru yn gryf. Gellid gwella cysylltedd rhwng Gogledd a De Cymru drwy wneud datblygiadau atodol fel cysylltedd digidol gwell ar hyd llwybrau trafndiaeth pwysig, cyfleusterau gorffwys a manau pasio gwell, seilwaith gwefru cerbydau trydan a cherbydau gwell. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth i weithredu fel sail ar gyfer ystyried sut gallai datblygiadau atodol wella'r cysylltiadau trafndiaeth presennol rhwng y gogledd a'r de.

Mater 8: Mae'n rhaid i seilwaith ffyrdd Cymru fod yn barod ar gyfer y newid i gerbydau dim allyriadau erbyn 2040 fan bellaf. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well sut mae hwyluso'r newid i drafnidiaeth dim allyriadau ar y ffyrdd. Mae gennym ddiddordeb mewn cael tystiolaeth o'r canlynol: Pa mor barod yw Cymru, o'i chymharu â rhannau eraill o'r DU, ar gyfer y rhwystrau seilwaith i drafnidiaeth dim allyriadau ar y ffyrdd a sut mae goresgyn y rhain, yn arbennig mewn ardaloedd gwledig lle efallai na fydd y farchnad yn gallu datrys y broblem.

Mater 9: Rydyn ni'n wynebu heriau gwahanol yng nghyswllt trafndiaeth yng nghefn gwlad Cymru sy'n galw am atebion gwahanol i'r rhai ar gyfer ardaloedd trefol Cymru. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well sut mae gwella trafndiaeth yng nghefn gwlad Cymru.

Mater 10: Yn ogystal â gwella'r seilwaith trafndiaeth, mae'n amlwg ohono'i hun y byddai llai o allyriadau carbon a thagfeydd pe bai llai o angen i bobl deithio. Mae angen archwilio pa ddewisiadau sydd o ran lleihau'r angen i deithio. Rydyn ni'n chwilio am dystiolaeth er mwyn deall yn well sut gall polisiâu cyhoeddus mewn meysydd eraill leihau'r angen i bobl deithio.

Sut mae ymateb

Nodwch pa fater(ion) mae eich tystiolaeth yn cyfeirio ato/atynt. Dylid anfon ymatebion drwy e-bost i:

ComisiwnSeilwaithCenedlaetholCymru@llyw.cymru
NationalInfrastructureCommissionforWales@gov.wales

Dylech gyflwyno eich tystiolaeth cyn dydd Gwener 27 Mawrth 2020. Mae'n bosibl na fydd tystiolaeth a gyflwynir ar ôl y dyddiad hwnnw yn cael ei hystyried.

Os oes angen rhagor o wybodaeth neu eglurhad arnoch, bydd ysgrifenyddiaeth y comisiwn yn cysylltu â chi. Os oes angen cyflwyno copi caled arnoch, anfonwch eich ymatebion i:

Swyddfa Comisiwn Seilwaith
Cenedlaethol Cymru

Yr Adran Gynllunio
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Byddai ysgrifenyddiaeth y comisiwn yn hapus i ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych am y cais hwn am dystiolaeth drwy e-bost yn y cyfeiriad uchod.

Datganiadau preifatrwydd a Rhyddid Gwybodaeth

Mae'n bosibl y byddwn yn cyhoeddi ymatebion sy'n dod i law. Os ydych chi'n credu bod rheswm pam y dylai eich ymateb neu unrhyw ran ohono gael ei ystyried yn gyfrinachol, rhowch fanylion os gwelwch yn dda. Mae'n bosibl y bydd gwybodaeth a roddir mewn ymateb i'r cais hwn am dystiolaeth, gan gynnwys gwybodaeth bersonol, yn cael ei chyhoeddi neu ei datgelu yn unol â Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 neu ddeddfwriaeth berthnasol arall.

Os ydych chi am i wybodaeth rydych chi'n ei rhoi gael ei thrin yn gyfrinachol, dylech fod yn ymwybodol bod yn rhaid i awdurdodau cyhoeddus gydymffurfio â chod ymarfer statudol o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth sy'n ymdrin â rhwymedigaethau cyfrinachedd, ymysg pethau eraill.

O gofio hyn, byddai'n ddefnyddiol pe baech chi'n gallu esbonio pam rydych chi'n ystyried yr wybodaeth rydych chi wedi'i rhoi yn gyfrinachol. Os bydd y comisiwn yn cael cais am ddatgelu'r wybodaeth, bydd yn ystyried eich esboniad yn llawn, ond ni all roi sicrwydd y bydd modd cadw cyfrinachedd o dan bob amgylchiad.

Bydd y comisiwn yn prosesu eich data personol yn unol â'r gyfraith diogelu data berthnasol.

Gellir gwneud cais i gael fersiynau o'r ddogfen hon mewn print bras, Braille neu ieithoedd eraill.